

Suzanne Vermeer

Nachtvorst

A.W. Bruna Uitgevers

Proloog

Zijn benen hangen over de rand van de fjord. Hij laat ze bungelen. Zijn handen rusten op het rotsplateau dat de kou van de omgeving absorbeert en de warmte razendsnel uit zijn vingers trekt. Hij zou moeten huiveren, moeten rillen, maar hij voelt niets. De verdoving duurt al zo lang en zit in elke vezel, in elke cel. De nacht is donker, gitzwart, maar toch is er iets wat hij heel helder ziet: hij is maar zeshonderd meter verwijderd van de verlossing. Van het grote niets. Als hij zich nu laat vallen, dan is alles voorbij. Het verlangen wordt groter en hij schuift een stukje naar voren. Hij voelt de scherpe rand van de rotswand nu niet meer in zijn knieholtes, maar tegen de achterkant van zijn bovenbeen. Er trekt een stroomstoot door zijn buik. Alles staat op scherp. Hij ademt een paar keer diep in en uit. Alsof hij zich voorbereidt op een allesbeslissende olympische duik. Even is hij verlamd door koudwatervrees. Kan hij dit? Kan hij voor het eerst in zijn leven ergens in slagen? Of wordt dit de zoveelste mislukking die hij op zijn lange lijst kan bijschrijven?

Onbewust is hij weer wat weggeschoven van de rand. Langzaam laat hij zich achterovervallen tot hij op het plateau ligt. Zijn benen bungelen nog steeds in het luchtledige. De gapende diepte daar beneden heeft haar aantrekkingskracht nog niet verloren. Hij vouwt zijn handen onder zijn hoofd en neemt even rust. Geen afstel maar uitstel, maakt

hij zichzelf wijs. Het dikke wolkendek trekt een stukje open en laat wat fonkelende sterren zien. Hij kijkt ernaar met een gevoel van jaloezie. Kon hij ook maar zo stralen. Waar ga je eigenlijk heen als je doodgaat? Word je dan een ster? Een glanzend stipje dat altijd zichtbaar blijft? Hij wil niet vergeten worden, dat is zijn grootste angst. Dat de wereld doordraait als hij er niet meer is en dat niemand meer aan hem denkt. Alsof hij nooit bestaan heeft.

Hij tast om zich heen tot zijn hand zijn rugzak heeft gevonden. Hij pakt de zaklamp eruit en knipt hem aan. Hij richt de lichtbundel omhoog en schrijft zijn naam in de lucht. Misschien dat die ene persoon daarboven die hij zo vreselijk mist het kan lezen en even aan hem denkt. Zullen ze elkaar weerzien als hij springt? Stopt dan eindelijk die enorme pijn? Hij slaakt een trillende zucht van verlangen. Zijn adem klimt als een sluier van condens omhoog in de lichtbundel. Hij wacht tot zijn ademwolkje volledig is opgelost voordat hij zijn lamp weer uit klikt. Meteen realiseert hij zich dat er iets niet klopt. Zijn lamp is uit, maar toch is er nog steeds licht te zien.

‘Hier ben je,’ zegt een stem naast hem. ‘Laten we gaan, het is tijd.’

Hij houdt zijn adem in en zijn hart begint als een razende te bonken.

Deel 1

Apeldoorn

1

In hoog tempo fietst Lieke Brouwer door de Abraham Kuiperstraat. Haar wimpers zijn vochtig van de ragfijne sneeuwvlokjes die uit de lucht dwarrelen. De februarikou heeft haar wangen rood gekleurd. Ze knijpt vol in haar remmen als ze het stoepje voor de flat op rijdt. Haar fietsbanden slippen over een stuk platgetrapte sneeuw. *Time-management!* hoort ze haar teamleidster Monique van Kid-Care in gedachten zeggen als ze met man en macht overeind probeert te blijven. En ja, Monique heeft een punt. Ze is weer te lang bij haar vorige cliënt blijven hangen en daarom is ze nu een paar minuten te laat voor haar volgende afspraak.

Je betrokkenheid is mooi, Lieke, maar het mag wel ietsje minder. Ze krijgt Moniques woorden maar niet uit haar hoofd. Ze kan er ook niks aan doen dat ze zo met haar cliënten meeleeft dat ze vaak een stapje harder loopt dan ze zou moeten. Zo is ze nu eenmaal. Ze kan toch niet zomaar weggaan als iemand een minuut voordat de tijd erop zit in huilen uitbarst zoals vanochtend het geval was? Dat is onmenselijk. Haar cliënten voelen zich al zo vaak een nummer door de manier waarop instanties met ze omgaan. Voor haar hebben ze een naam en zijn ze volwaardige mensen, ongeacht wat Monique of wie dan ook daarvan vindt.

Lieke weet haar fiets uiteindelijk weer onder controle te krijgen en een val te voorkomen. Opgelucht stapt ze af en

parkeert ze haar fiets tegen een lantaarnpaal. Ze hangt er twee stevige sloten omheen en hoopt dat dat genoeg is. Het zou niet de eerste keer zijn dat haar fiets in deze buurt gestolen of vernield wordt. Het Staatsliedenkwartier staat niet bepaald als de beste buurt van Wijk Zuid bekend. Ze scant de omgeving. Op het water waar de flat aan grenst ligt een dun laagje ijs. Een groepje kinderen staat er met stokjes in te prikken. Nergens een ouder te bekennen. Ze komt meteen in actie als een jochie aanstalten maakt om op het ijs te gaan staan. Binnen een paar seconden is ze bij hem en ze weet hem net bij zijn arm te grijpen voordat hij zijn tweede voet op het ijs zet. Op het moment dat er een wak ontstaat heeft ze hem al op de kant getrokken. ‘Dat ijs is niet sterk genoeg! Je wilt toch niet verdrinken?’

Het joch begint te huilen en zijn vriendjes en vriendinnetjes staan er beduusd bij. ‘Weten jullie papa’s en mama’s dat jullie hier zijn?’ vraagt ze aan een meisje met twee slordige vlechtjes. Ze schudt ontkennend met haar hoofd terwijl ze op haar handschoen kauwt.

‘Waar wonen jullie?’

‘Daar.’ Ze haalt haar handschoen uit haar mond en wijst naar een ongedefinieerd punt in de verte.

‘Ga daar dan maar spelen, oké? Hier is het veel te gevaarlijk. Kom, ga maar.’ Ze geeft het meisje een zacht duwtje in de goede richting. Het kind begint te rennen en de anderen sprinten achter haar aan. Het jochie dat ze van het ijs heeft gehaald rent als laatste achter het groepje aan. Hoofdschuddend kijkt Lieke hen na. Het liefst zou ze hun ouders eens een bezoekje brengen en vragen of ze weten wat hun kinderen allemaal uitspoken. *Ja, Monique. Daar heb ik geen tijd voor.* Ze loopt terug naar de flat en gluurt naar het appartement op zeven hoog waar ze tien minuten geleden al had moeten zijn. Er hangt een meisje over de balkonrand. Lieke

zwaait. Het meisje zwaait niet terug. Met lood in haar schoenen belt ze aan. De intercom zoemt en de deur springt open. Als ze even later op de zevende verdieping uit de lift stapt, staat de knalgele deur waar ze al zo vaak door naar binnen is gestapt open. ‘Chelsea?’ roept ze terwijl ze de gang in loopt en de deur achter zich sluit. Er komt geen reactie en dan weet ze al hoe laat het is.

De deur van de woonkamer staat halfopen en ze kijkt naar binnen als ze erlangs loopt. De kamer staat blauw van de rook en uit een televisie die drie keer zo groot is als die bij haar thuis schalt een soapserie. Een vrouw hangt op de bank voor de tv. Haar in pantykousen gehulde voeten liggen op de salontafel. De grote krulspelden in haar haren zijn zo los ingedraaid dat ze meebewegen als de vrouw met haar hoofd knikt en schudt.

‘Dag mevrouw Kamp,’ schreeuwt Lieke om boven de tv uit te komen. De vrouw steekt haar hand in de lucht maar haar ogen blijven aan het scherm gekluisterd. Lieke loopt door naar Chelseas kamer terwijl de sterke sigarettenlucht haar neus binnendringt. Ze klopt op de dichte deur. Pas als er een hummend geluid uit de kamer komt dat voor een antwoord door moet gaan, gaat ze naar binnen. De geur van de bedompte kamer vermengd met wiet bedwelmt haar, ze wordt spontaan misselijk. Hoewel ze weet dat de kamer altijd stinkt kan ze er maar niet aan wennen. ‘Poeh, wat is het hier warm, vind je het goed als ik even wat roostertjes openzet?’

Het meisje op bed haalt met een stuurs gezicht haar schouders op. Nadat Lieke de ventilatieroosters open heeft geschoven trekt ze een stoel bij het gammele bureautje vandaan en gaat voor het bed zitten. ‘Hoi Chelsea,’ begroet ze haar cliënt. ‘Sorry dat ik een beetje laat ben. Het liep wat uit bij een eerdere afspraak.’

Chelsea haalt weer haar schouders op en mompelt iets als 'boeit niet'. Ze kijkt Lieke niet aan en trekt aan een los draadje aan de mouw van haar verwassen, gebreide trui.

'Het gaat niet van jouw tijd af hoor, ik ben het komende uur helemaal van jou.' Voor het eerst kijkt het meisje haar recht aan. Verlangen, de behoefte aan een beetje persoonlijke aandacht, schemert door de stuurse blik heen. De eenzaamheid die in de kamer hangt is zwaarder dan de stank. Chelsea wrijft stevig met de mouw van haar trui over haar arm.

'Heb je je weer gesneden? Jeukt het?'

De tranen die opwellen in Chelseas ogen zeggen genoeg.

'Mag ik het zien?'

Chelsea steekt Lieke haar arm toe. Lieke stroopt de mouw voorzichtig een stukje op. 'Och, meisje. Was het zo erg?' Ze probeert de afschuw die ze voelt bij het zien van de wonden te verbergen. Het meisje heeft al genoeg aan haar eigen emoties en Lieke wil en mag haar niet belasten met de hare. Ze duwt de mouw nog wat verder omhoog. Chelsea geeft geen kik maar krimpt wel in elkaar. Lieke concludeert dat de mouw vastgeplakt zat als ze de pluisjes ziet in de plakkerige wonden die nog steeds een beetje nat zijn van het bloed. Een paar wondjes beginnen al te ontsteken. 'Heb je geen schoon mesje genomen?' vraagt ze als haar oog valt op het stanleymes dat bruin is van het opgedroogde bloed.

'Als het mes bot is doet het meer pijn.'

'Maar dan loop je ook meer kans op infectie,' antwoordt Lieke meteen. 'Vind je het goed als ik je wondjes even verzorg? Ik heb wel iets bij me.'

'Moet jij weten.'

'Als je je trui even uittrekt dan kan ik er goed bij.'

Lieke haalt ontsmettingsmiddel en verzachtende zalf uit haar tas en gaat aan de slag. Ze gaat zo voorzichtig mogelijk

te werk en haar aanrakingen lijken net als de zalf helend te werken. Het vertrokken gezicht van Chelsea krijgt langzaam een zachtere uitdrukking. Liekes maag krimpt ineen bij de gedachte dat het meisje ondanks alles lijkt te genieten van de aandacht en de voorzichtige omgang met haar geschonden huid. Het kind kende tot voor kort alleen de harde vuisten van haar alcoholistische vader. Als de zalf goed is ingetrokken staat het kippenvel op Chelseas armen. Ze trekt haar trui weer aan.

‘Wil je me vertellen waarom je je hebt gesneden?’

‘Kloteschool. Kutwijven.’ Er wellen weer tranen op in Chelseas ogen.

‘Kun je wat specifiekere zijn? Was het Jindra weer?’

‘Samen met die andere kutwijven. Ze hebben mijn hoofd in een ranzige wc geduwd. Daarna bleven ze maar doortrekken om mijn mond te “spoelen”. Ik kreeg geen lucht, man. Daarna liepen ze aan iedereen te vertellen dat ik naar stront rook en dat ik een schijtwijf was. De drollenvanger van Apeldoorn, Poepie, en zo kan ik nog wel even doorgaan.’

Lieke voelt de boosheid vanuit haar buik omhoogkruipen. De vernederingen die Chelsea bijna dagelijks moet ondergaan zijn zo verschrikkelijk en mensonterend. Het liefst zou ze die Jindra zelf eens met haar kop in een toiletpot duwen. Ze drukt die onprofessionele gedachte weg en houdt vast aan haar rol als hulpverleenster. ‘Heb je het gemeld bij je mentor?’ vraagt ze met een kalmte die ze niet voelt en die haar al haar zelfbeheersing kost. Chelsea schudt ontkenkend haar hoofd. ‘Heeft toch geen zin. Die vent heeft ook een pesthkel aan me.’

‘Zal ik eens met hem gaan praten? Of zullen we samen naar hem toe gaan?’

‘Ik ben bang dat het dan alleen maar erger wordt. Ik heb

gezien wat ze met een andere klikspaan hebben gedaan. Nee, dank je, het is zo al erg genoeg.’

‘Ik denk toch echt dat we het moeten melden op school. Ze zijn verplicht om je te helpen. Ze hebben een antipestprotocol.’

‘Antipestprotocol m’n reet. Ze doen helemaal niks. Al jaren niet.’

‘Heb je het aan je moeder verteld?’

Chelsea kijkt met een schok op en er vlamt iets op in haar ogen. ‘Wat denk je zelf? Dan krijg ik van haar ook nog op mijn flikker, want alles is altijd mijn schuld. Ik weet precies wat ze gaat zeggen: “Je hebt er vast zelf om gevraagd.” Daarna geeft ze me een klap in mijn gezicht en trekt ze een nieuwe fles drank open.’

Lieke wil het zo graag ontkennen, maar het lukt haar niet omdat ze weet dat het de waarheid is. Chelsea is typisch zo’n kind dat overal tussen wal en schip valt en er zo goed als alleen voor staat. Op dit moment is Lieke de enige die zich druk om haar lijkt te maken en dat ene uurtje in de veertien dagen is lang niet genoeg om het meisje te helpen. En door de lange wachtlijsten in de jeugd-ggz lijkt er voorlopig geen verbetering in zicht te zijn.

‘Ik ga stoppen met school. Ik wil daar niet meer heen.’ Chelsea kijkt met een schuine blik naar het stanleymes op haar bureau.

‘Ik snap dat je daar niet meer heen wilt, Chelsea, echt, maar je bent nog leerplichtig.’

‘Fuck die leerplicht. Kan mij dat nou schelen.’

‘Als je meer dan zestien uur niet op school verschijnt, krijg je een leerplichtambtenaar op je dak. Geloof me, dat wil je niet.’

‘Kan nooit erger zijn dan wat ik op mijn dak krijg als ik naar school ga.’

‘Ik denk toch dat het verstandig is als ik met iemand op school ga praten zodat we samen een oplossing kunnen vinden. Desnoods zoeken we een andere school voor je.’

‘Pff, alweer een andere school. Dan moet ik wéér opnieuw beginnen.’

‘Ik snap dat je daar moedeloos van wordt, Chelsea, maar het gaat om je toekomst.’

‘Welke toekomst?’ schreeuwt het meisje zo hard dat Lieke ervan schrikt. ‘Mijn toekomst als pispaal zeker!’

‘Ik wil je echt heel graag hierbij helpen als je dat toelaat.’

‘Sodemieter toch op. Wat weet jij er nou van? Je komt hier af en toe aanwaaien op je tuttige, met bloemetjes versierde fiets vanuit je warme gezellige huis vol koters en de perfecte man. Denk je nou echt dat je vanuit je veilige wereldje het verschil kunt maken voor mij met je goedbedoelde maar nutteloze adviezen?’

‘Jij weet helemaal niks over mijn privéleven, Chelsea, maar als je het wilt weten: ik woon alleen.’ Lieke spreekt nu ook met stemverheffing omdat Chelsea een gevoelige snaar heeft geraakt. Ze ademt een paar keer goed door om haar kalmte weer te hervinden.

‘O nee, zo’n leuke vrouw alleen. Het is toch bijna niet te geloven,’ zegt Chelsea spottend. ‘Niemand wil je als hulpverlener en niemand wil je als vrouw. Misschien moet je ook af en toe eens bij jezelf langsfietsen voor een “goed” gesprek.’ Chelsea maakt aanhalingstekens in de lucht. ‘Je mag mijn tijden wel hebben, dan ben ik tenminste van je af.’

Lieke weet dat Chelsea dit allemaal zegt vanuit haar eigen pijn en machteloosheid en dat ze het niet zo persoonlijk bedoelt als het overkomt. Toch snijden de woorden van het meisje als een mes door haar ziel. Als ze vluchtig op haar horloge kijkt ziet ze dat hun afspraak nog achtentwintig

minuten duurt. Dat is nooit genoeg om door Chelseas pantser heen te dringen en tot een echt gesprek te komen. Heeft het zin om te blijven als het meisje zich blijft verzetten of kan ze beter over een paar dagen terugkomen als de heftigste emoties wat zijn gezakt? Chelsea heeft gezien dat ze op haar horloge keek en haar gezicht krijgt een harde uitdrukking.

‘Je mag best zeggen hoor, dat ik een verspilling van je tijd ben. Jij bent dat in elk geval wel van de mijne dus waarom rot je niet op?’

‘Is dat wat je wilt, Chelsea?’

‘Ja, dat wil ik. Sodemieter op en laat me met rust.’

‘Het is beter voor je dat ik blijf. Ik snap dat je boos bent, verdrietig, moe...’

‘*Het is beter voor je.* Weet je, ik kots op die woorden. Er is nog nooit iemand geweest die iets heeft gedaan wat goed voor mij is. Nog nooit! Waarom zou jij dat dan wel doen?’

‘Omdat ik om je geef, Chelsea. Ik weet dat je het ontzettend zwaar hebt en vreselijke dingen hebt meegemaakt, maar het wordt beter, dat beloof ik je. Je bent een prachtige, slimme meid.’

Chelsea schiet van het bed af naar haar bureau en pakt het stanleymes. Ze houdt het dreigend op Lieke gericht. ‘Lieg niet tegen me. Je geeft niks om me. Ik ben gewoon een van de vele zielige gevallen waar je verplicht naartoe gaat. Als je hier de deur uit loopt, ben je me al vergeten.’

‘Chelsea, zou je dat mes weg willen leggen voordat we verder praten?’ Lieke staat op van haar stoel.

‘Je moet niet tegen me liegen! Het wordt niet beter. Er is niemand die me uit deze puinhoop kan halen. Niemand die om me geeft, ook jij niet!’ Chelsea trekt haar trui omhoog en haalt het stanleymes langs haar buik. Er welt meteen bloed op uit de snee. Snikkend laat ze het mes vallen. Lieke

vliegt op haar af en neemt het huilende meisje in haar armen. Ze fluistert sussende woordjes en streelt zachtjes haar vettige haar terwijl ze het meisje wegleidt van het stanley-mes. Als Chelsea gekalmeerd is verzorgt ze de wond. Het meisje kijkt haar met glazige ogen aan en Lieke voelt dat er een opening is. Net op dat moment gaat het alarm op Liekes mobiel om aan te geven dat er een uur is verstreken en er een volgende cliënt wacht. Ze zet het alarm zo snel mogelijk uit, maar het is al te laat. De blik in Chelseas ogen verhardt en ze sluit zich weer volledig af. 'Je volgende patiëntje die je kunt proberen te redden wacht. Je mag me weer vergeten hoor. Doe je de deur achter je kont dicht?'

'Ik vergeet je niet, Chelsea. Ik moet nu inderdaad gaan, maar ik kom morgen in mijn vrije tijd nog even bij je kijken. Voor de zekerheid neem ik deze even mee. Ik wil niet dat je jezelf nog verder verwondt. En ik zal er geen melding van maken dat je me ermee bedreigde.'

'Blijf met je poten van mijn mes af. Als je het meeneemt zeg ik tegen iedereen die het horen wil dat je van me gejat hebt.'

'Ik denk niet dat dat zin heeft. Probeer een beetje tot rust te komen, oké? Morgen praten we verder. Ik kom direct na werktijd. Misschien kunnen we samen iets gaan eten. Je eet graag bij de Mac, toch?'

Chelsea maakt een schamper geluid. Lieke besluit het erbij te laten en loopt naar de deur. Als ze naar buiten loopt en de deur sluit, schreeuwt het meisje haar na: 'Ik zal zorgen dat je me nooit meer vergeet!'

Lieke wil eigenlijk teruglopen maar Monique roept alweer *timemanagement!* in haar hoofd en ze loopt door. Bij elke stap wordt haar gevoel van onmacht groter. Ze kan dit meisje niet bieden wat ze nodig heeft. De problemen van Chelsea gaan haar duidelijk boven de pet. Ze moet dit zo snel moge-

lijk met Monique bespreken en haar ervan overtuigen dat Chelsea moet worden aangemeld voor crisishulp. Terwijl ze de argumenten in haar hoofd al voorbereidt loopt ze naar buiten. Als ze bijna bij haar fiets is, hoort ze achter zich een hard plofgeluid. Ze draait zich om en dan staat de wereld stil. Als een gebroken sneeuwengel ligt Chelseas lichaam in een rare houding op de witte ondergrond, die rood kleurt.